Uradni list
Evropske unije

SL
Serija L

2025/2384

27.11.2025

PRIPOROČILO KOMISIJE (EU) 2025/2384

z dne 20. novembra 2025

o sistemih za sledenje pokojninam, informativnih straneh za pokojnine in samodejnem članstvu

(notificirano pod dokumentarno številko C(2025) 9300)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) V poročilu Odbora Evropskega parlamenta za ekonomske in monetarne zadeve z dne 10. septembra 2025 o olajšanju financiranja naložb in reform za povečanje evropske konkurenčnosti in vzpostavitvi unije kapitalskih trgov (Draghijevo poročilo) (2024/2116(INI)) je poudarjeno, da pokojnine pomagajo zaščititi upokojence, vzpostavljajo kapitalske trge in mobilizirajo naložbe, Komisija pa je zlasti pozvana, naj zagotovi, da bodo vse države članice uvedle preproste in pregledne sisteme za sledenje pokojninam.

(2) Euroskupina v vključujoči sestavi je marca 2024 pozvala (i) države članice, naj ocenijo razpoložljivost produktov na trgu poklicnih pokojnin za svoje državljane in si izmenjujejo dobre prakse, vključno s tem, kako izboljšati vključenost državljanov v pokojninske načrte poklicnega zavarovanja; (ii) Evropsko komisijo, naj prispeva k prizadevanjem držav članic z opredelitvijo in predlaganjem dobrih praks; (iii) države članice, naj razvijejo sisteme za sledenje pokojninam, da bi svojim državljanom zagotovile pregled nad prihodnjimi pokojninskimi prihodki, in (iv) Evropsko komisijo, naj v sodelovanju z Evropskim organom za zavarovanja in poklicne pokojnine ter državami članicami razvije informativne strani za pokojnine.

(3) V izjavi z vrha držav euroobmočja aprila 2024 so bile vse države članice in institucije EU pozvane, naj zagotovijo hitro izvajanje vseh ukrepov iz navedene izjave Euroskupine v vključujoči sestavi.

(4) Sporočilo Evropske komisije z dne 19. marca 2025 z naslovom Unija prihrankov in naložb: Strategija za povečanje blaginje prebivalstva in spodbujanje gospodarske konkurenčnosti v EU določa zavezanost Komisije k spodbujanju uporabe sistemov za sledenje pokojninam, informativnih strani za pokojnine in samodejnega članstva ter dobrih praks v zvezi s tem, da bi povečali ozaveščenost ljudi o njihovih pričakovanih pokojninskih prihodkih, da se lahko bolje pripravijo na upokojitev. Takšna orodja bi prispevala k sprostitvi večjega obsega in globine trgov poklicnega pokojninskega zavarovanja, kar bi koristilo ne le ljudem, temveč tudi gospodarstvu Unije na splošno.

(5) Evropsko računsko sodišče je v posebnem poročilu o dodatnih pokojninah iz maja 2025 priporočilo, naj Komisija izboljša preglednost podatkov glede pokojninskih vrzeli, tako na ravni posameznika kot na ravni držav, tako da pospeši svoje ukrepe politike v zvezi s sistemi za sledenje pokojninam in pregledi pokojnin.

(6) Strokovna skupina na visoki ravni za pokojnine je v poročilu iz decembra 2019 državam članicam svetovala, naj sprejmejo dolgoročen in celovit pristop k razvoju večnivojskih pokojninskih sistemov, ter institucijam EU, državam članicam, ponudnikom pokojnin in socialnim partnerjem priporočila, kako to doseči.

(7) Poročilo foruma na visoki ravni o uniji kapitalskih trgov iz junija 2020 opozarja, da tveganja neustreznosti pokojnin pomenijo politične in proračunske izzive za države članice, ter priporoča, naj Komisija (i) razvije informativni pregled za merjenje napredka držav članic na področju ustreznosti in vzdržnosti pokojnin; (ii) spodbuja razvoj sistemov za sledenje pokojninam za posameznike in (iii) podpre uvedbo sistemov samodejnega članstva za zagotovitev ustreznega pokojninskega kritja v vseh državah članicah.

(8) Študija iz leta 2021 o dobrih praksah v zvezi s samodejnim članstvom, opravljena v imenu Evropske komisije, in strokovni nasvet Evropskega organa za zavarovanja in poklicne pokojnine o dobrih praksah za sisteme za sledenje pokojninam in informativne strani za pokojnine sta skupaj z njegovimi dodatnimi strokovnimi prispevki, predloženimi septembra 2025, k pregledom, ki so se izvajali v okviru unije prihrankov in naložb, zagotovila dodaten prispevek na teh področjih.

(9) Poročilo o ustreznosti pokojnin za leto 2024, ki sta ga skupaj pripravila Evropska komisija in Odbor za socialno zaščito, in poročilo o staranju prebivalstva za leto 2024, v katerem so predvideni javni odhodki, povezani s staranjem prebivalstva, v naslednjih desetletjih, ki sta ga skupaj pripravila Evropska komisija in Odbor za ekonomsko politiko, dajeta Komisiji informacije o sedanji in prihodnji ustreznosti pokojnin ter ključnih izzivih po vsej EU oziroma o vzdržnosti javnih financ.

(10) Načelo 15. evropskega stebra socialnih pravic določa, da imajo delavci in samozaposleni pravico do pokojnine, ki ustreza njihovim prispevkom in zagotavlja primeren dohodek, ter da imajo ženske in moški enake možnosti za pridobitev pokojninskih pravic.

(11) Priporočilo Sveta z dne 8. novembra 2019 ([1]) o dostopu delavcev in samozaposlenih oseb do socialne zaščite vključuje priporočilo državam članicam, naj zagotovijo preglednost pogojev in pravil za sisteme socialne zaščite ter brezplačen dostop posameznikov do posodobljenih, celovitih, uporabniku prijaznih in jasno razumljivih informacij o individualnih pravicah in obveznostih. Državam članicam se priporoča tudi, naj po potrebi poenostavijo upravne zahteve sistemov socialne zaščite za delavce, samozaposlene in delodajalce glede dostopa do socialne zaščite in upravičenosti do nje.

(12) Ker lahko nizka finančna pismenost ter kognitivna pristranskost in pristransko vedenje ovirajo pokojninsko načrtovanje, so potrebni ukrepi za spodbujanje finančnega izobraževanja in preglednost pokojnin. Raziskava Eurobarometer iz julija 2023 je razkrila tako pristranskost pri znatnem deležu prebivalstva. Svet je v sklepih z dne 14. maja 2024 države članice in Komisijo pozval, naj sprejmejo obsežne ukrepe za povečanje finančne pismenosti v EU, tudi zato, da bi ljudem omogočili, da se pripravijo na prihodnost in vlagajo vanjo. Komisija je v odziv na ta poziv 30. septembra 2025 objavila strategijo o finančni pismenosti, v kateri je določila pobude, katerih cilj je ljudem omogočiti sprejemanje bolj informiranih odločitev glede dolgoročnega načrtovanja, vključno s pokojninskim načrtovanjem.

(13) Poleg ukrepov za finančno izobraževanje bo treba zagotoviti učinkovita informacijska orodja, ki bodo ljudem omogočila sodelovanje pri finančnem načrtovanju za upokojitev. Večina Evropejcev nima podatkov in orodij za spremljanje svojih pokojninskih pravic, ki so vse bolj razpršene po različnih načrtih in – vse pogosteje – državah, zaradi česar je težko sprejemati informirane odločitve o poklicni poti, upokojitvi in varčevalnih potrebah. Ozaveščanje o vplivu odločitev o poklicni poti, kot so prekinitve poklicne dejavnosti in zaposlitev za krajši delovni čas, na upokojitveno starost in prihranke bi upravičencem, zlasti ženskam, pomagalo pri sprejemanju informiranih odločitev. Nacionalni sistem za sledenje pokojninam, digitalno orodje, ki zagotavlja konsolidiran pregled pridobljenih pravic in v idealnem primeru predvidenih pokojninskih prejemkov iz vseh virov, lahko spodbuja preglednost in ozaveščenost ter krepi zaupanje v pokojninske sisteme, s čimer posameznikom omogoča, da bolje ocenijo prihodnjo ustreznost svojih pokojninskih prihodkov in sprejemajo informirane odločitve. Čeprav ima večina držav članic namenske spletne informacijske platforme za pokojninske pravice, so te pogosto omejene na javne pokojnine in ne zajemajo celovito dodatnih pokojnin. Trenutno le nekaj držav članic zagotavlja sistem za sledenje pokojninam, ki vključuje celovite informacije o vseh stebrih in ponudnikih.

(14) Države članice bi morale svojim prebivalcem dati na voljo celovit sistem za sledenje pokojninam. S tem bi zapolnili vrzel v informacijah o pokojninah ter posameznikom omogočili, da ocenijo in po potrebi izboljšajo ustreznost svojih trenutnih in prihodnjih pokojninskih prihodkov. Strokovni nasvet EIOPA vključuje dobre prakse za oblikovanje, upravljanje in izvajanje nacionalnih sistemov za sledenje pokojninam. Da bi bil sistem za sledenje pokojninam učinkovit, mora biti njegova zasnova osredotočena na uporabnika in upoštevati potrebe in kognitivno pristranskost povprečnega posameznika. To vključuje preprosto in razumljivo predstavitev informacij v preprostem jeziku ter z uporabo večplastnega pristopa, pri katerem se bistvene informacije prednostno prikažejo na ciljni strani. Uporabnikom, ki se želijo bolj poglobiti, bi bilo treba zagotoviti tudi podrobne informacije o prihodnjih prejemkih. Države članice bi morale tudi zagotoviti, da je njihov sistem za sledenje pokojninam skladen z zahtevami evropskega akta o dostopnosti (Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta ([2])) in direktive o dostopnosti spletišč (Direktiva (EU) 2016/2102 Evropskega parlamenta in Sveta ([3])).

([1]) Priporočilo Sveta z dne 8. novembra 2019 o dostopu delavcev in samozaposlenih oseb do socialne zaščite (UL C 387, 15.11.2019, str. 1).

([2]) Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve (UL L 151, 7.6.2019, str. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj).

([3]) Direktiva (EU) 2016/2102 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij organov javnega sektorja (UL L 327, 2.12.2016, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/2102/oj).

(15) Evropska komisija podpira razvoj evropske storitve za sledenje pokojninam, vseevropske platforme, ki naj bi delovala kot osrednje vozlišče in povezovala različne nacionalne sisteme za sledenje pokojninam po vsej EU. Evropska storitev za sledenje pokojninam bi morala mobilnim delavcem omogočiti pregled nad njihovimi pokojninskimi pravicami, ne glede na državo članico, v kateri so bile pridobljene. Pogoj za učinkovito čezmejno sledenje pokojninam je, da so vzpostavljeni nacionalni sistemi za sledenje pokojninam in da so zasnovani ali prilagojeni tako, da so tehnično interoperabilni in pooblaščeni za izmenjavo podatkov z evropsko storitvijo za sledenje pokojninam.

(16) Demografski trendi, vpliv tehnološkega razvoja na zaposlovanje in nove oblike dela predstavljajo vse večje izzive za ustreznost in vzdržnost pokojninskih sistemov po vsej EU. Povprečna javna pokojnina v EU kot odstotek povprečne bruto plače naj bi se v naslednjih desetletjih znižala. Vendar so v EU opazne razlike v strukturi pokojninskih sistemov ter v pokojninskih pravicah med različnimi starostnimi skupinami, spoloma, sektorji, ravnmi zaslužka, trajanjem poklicne poti in različnimi poklicnimi potmi. To pomeni neenakomerno ustreznost pokojnin med prebivalstvom.

(17) Zaradi demografskega pritiska je večina držav članic izvedla reformo svojih pokojninskih sistemov, kar lahko v številnih primerih privede do nižjih nadomestitvenih stopenj javnih pokojnin. Kljub več reformam za povečanje vzdržnosti so javni pokojninski sistemi v številnih državah članicah še vedno pod pritiskom. Medtem pokojninski načrti poklicnega in osebnega pokojninskega zavarovanja pridobivajo vse večjo vlogo pri dopolnjevanju javnih pokojninskih načrtov, da bi upokojencem zagotovili ustrezen pokojninski prihodek, hkrati pa ohranili vzdržnost sistema. A dodatne pokojnine so v številnih državah članicah še vedno premalo razvite in pokrivajo različen obseg prebivalstva zaradi kombinacije dejavnikov, kot so razlike v sposobnosti varčevanja, nezadostna finančna pismenost in preglednost ter pomanjkanje zaupanja v sposobnost sektorja dodatnega pokojninskega zavarovanja, da zagotovi neto realno rast prihrankov. Dostop do poklicnih pokojnin je odvisen od vrste pogodbe o zaposlitvi, sektorja zaposlovanja, velikosti delodajalca ter moči sistemov kolektivnih pogajanj in socialnega dialoga v zvezi s tem. Prizadevati bi si bilo treba za lažji dostop do dodatnih pokojnin s celovitim pristopom, ki bi upošteval različne skupine prebivalstva.

(18) Ker so za organizacijo pokojninskih sistemov odgovorne države članice, je namen tega priporočila zagotoviti smernice za uvedbo in, kadar je to ustrezno in potrebno, pregled sistemov za sledenje pokojninam, informativnih strani za pokojnine in okvirov za samodejno članstvo. Cilj je povečati ozaveščenost posameznikov o njihovih pričakovanih skupnih pokojninskih prihodkih, ki izhajajo iz vseh pokojninskih stebrov, in jim pomagati, da se bolje pripravijo na upokojitev, ter izboljšati zmožnost držav članic, da ocenijo in pregledajo vzdržnost in ustreznost svojih pokojninskih sistemov, tudi po različnih demografskih skupinah. V priporočilu so upoštevana stališča in nasveti deležnikov, zbrani s posvetovanji, ter dokazi o socialno-ekonomskih učinkih sistemov za sledenje pokojninam, informativnih strani za pokojnine in samodejnega članstva.

(19) V več državah članicah imajo socialni partnerji pri izvajanju svoje avtonomije in pooblastil za kolektivna pogajanja temeljno vlogo pri upravljanju in oblikovanju poklicnih pokojninskih skladov. Ta model deljene odgovornosti, ki temelji na socialnem dialogu, se je izkazal za zelo učinkovitega pri zagotavljanju zanesljivega poklicnega pokojninskega zavarovanja. Pokazalo se je, da spodbuja odgovornost delavcev in delodajalcev ter krepi dolgoročno vzdržnost, ustreznost, učinkovitost in preglednost poklicnih pokojninskih skladov ter njihovo usklajenost z gospodarskimi in socialnimi interesi delavcev in delodajalcev. V nekaterih državah članicah, kjer so pokojninski načrti poklicnega zavarovanja manj razviti, delodajalci izenačijo vplačila v pokojninsko varčevanje s prispevki svojih zaposlenih k osebnim pokojninam. Ta prispevek se odraža v plačnem svežnju delavcev in je namenjen povečanju pokojninskih prihodkov.

(20) Obveščanje javnosti o potrebnih pokojninskih reformah in njihovih učinkih je lahko verodostojno le, če je objektivno in temelji na zanesljivih podatkih. Pri oblikovanju dolgoročnih pokojninskih reform je bistveno, da lahko države članice odločitve politike utemeljijo na celovitih in dovolj v prihodnost usmerjenih informacijah o javnih in dodatnih pokojninah. Čeprav večina držav članic zbira statistične podatke o dodatnih pokojninskih skladih in njihovih članih, jih ima poleg obsežnih podatkov o javnih pokojninah le malo podatke in orodja za sistematično spremljanje splošne ustreznosti in vzdržnosti svojih večstebrnih pokojninskih sistemov.

(21) Namen informativnih strani za pokojnine je pomagati državam članicam pri spremljanju sprememb v pokritosti s pokojninskim zavarovanjem ter ustreznosti in vzdržnosti njihovih večstebrnih sistemov in jim omogočiti, da svoje pokojninske reforme podprejo z natančnimi in zaupanja vrednimi podatki. Tak celovit pregled bi državam članicam omogočil, da oblikujejo celovite pokojninske in socialne reforme, hkrati pa zagotovijo fiskalno vzdržnost in ustreznost ter spodbujajo objektivno javno razpravo o potrebah po reformah in njihovih učinkih.

(22) EIOPA pri razvoju takih informativnih strani predlaga uporabo istih kazalnikov kot v triletnih poročilih o staranju prebivalstva oziroma o ustreznosti pokojnin ter v letnem poročilu Evropske komisije o spremljanju vzdržnosti dolga. Te kazalnike bi bilo treba dopolniti s ključnimi informacijami o prispevku poklicnih in osebnih pokojnin k ustreznosti in vzdržnosti. Zajetje in točnost podatkov o pokojninah bi se lahko sčasoma izboljšala, če bi različni nacionalni organi, vključeni v nadzor ponudnikov pokojninskih zavarovanj, zbirali ustrezne podatke in zagotovili, da se vnesejo v osrednje podatkovno vozlišče. Ustrezni podatki bi se nanašali na razčlenjene informacije o prispevkih in pridobljenih pravicah prihodnjih in sedanjih upokojencev. Države članice bi lahko imele koristi tudi od izmenjave dobrih praks glede prednostnega razvrščanja in zbiranja podatkov.

(23) Informacije o dejavnikih, kot so sredstva, obveznosti, prispevki, donosi in pristojbine ter spolna in starostna struktura upravičencev do dodatnih pokojnin, bi povečale točnost napovedi. Države članice se spodbuja, naj izboljšajo svoje podatke o dodatnih pokojninah in njihovo spremljanje ter sodelujejo s Komisijo in drugimi državami članicami pri oblikovanju orodja, ki bo zagotavljalo celovit pregled sedanje in prihodnje ustreznosti in vzdržnosti pokojninskih sistemov. Uporaba enakih opredelitev in klasifikacij kot v poročilu o staranju prebivalstva oziroma poročilu o ustreznosti pokojnin bi omogočila primerljivost podatkov, ki se dajo na voljo na informativnih straneh za pokojnine držav članic. Delovne skupine, ki pripravljajo ta poročila, bi lahko po potrebi razvile dodatne opredelitve, predpostavke, metodologije, smernice in taksonomije, s čimer bi zagotovile, da je breme poročanja čim manjše. V skladu z nalogo, ki jo je Evropski komisiji in državam članicam naložila Euroskupina v vključujoči sestavi, bi zbiranje nacionalnih pokojninskih kazalnikov na informativni strani EU za pokojnine državam članicam omogočilo, da primerjajo svojo nacionalno uspešnost na področju pokojnin z uspešnostjo drugih držav članic ter se zgledujejo po dobrih praksah, ki vodijo k visoki ustreznosti pokojnin in fiskalni vzdržnosti.

(24) Kljub napovedanemu zmanjšanju ustreznosti pokojnin, če bi politika ostala nespremenjena, nizko udeležbo gospodinjstev v prostovoljnih načrtih dodatnega pokojninskega zavarovanja in razmeroma skromen znesek, ki so ga privarčevala v dolgoročnih varčevalnih in naložbenih produktih, v primerjavi z njihovim finančnim premoženjem, prihranjenim v obliki bančnih vlog, kažeta, da obstoječe spodbude niso dovolj prepričljive, da bi spodbudile ukrepanje številnih posameznikov. Pri tem lahko pomagajo sistemi samodejnega članstva.

(25) Samodejno članstvo pomeni, da so posamezniki samodejno vključeni v načrt dodatnega pokojninskega zavarovanja, pri čemer imajo možnost, da iz nje izstopijo. Razlikuje se od pristopa prostovoljne vključitve, ki zahteva aktivno odločitev o članstvu. Samodejno članstvo se je izkazalo za uspešnega pri povečanju udeležbe v pokojninskem varčevanju v državah, kjer se izvaja. Običajno se uporablja za poklicne pokojnine, lahko pa se predvidi tudi za druge primere, na primer za samozaposlene.

(26) Države članice bi morale vzpostaviti potreben pravni okvir, ki bi omogočal samodejno članstvo. Da bi ustvarili spodbudno okolje, bi morale vsaj: (i) določiti prebivalstvo, ki je upravičeno do samodejnega članstva; (ii) določiti obdobja za izstop in ponovno članstvo; (iii) določiti upravičene pokojninske načrte in (iv) oblikovati privzeti pokojninski načrt. Države članice bi morale tudi zagotoviti, da imajo pristojni nacionalni organi zmogljivosti za nadzor nad tem, kako se prihranki pri samodejnem članstvu vlagajo in upravljajo, ter zagotoviti, da stroški ostanejo sorazmerni s ponujenim donosom.

(27) Mehanizme samodejnega članstva bi bilo treba uvesti tako, da se ohrani celovitost dobro delujočih nacionalnih javnih načrtov pokojninskega zavarovanja ali načrtov dodatnega pokojninskega zavarovanja. Ti mehanizmi ne bi smeli postavljati v slabši položaj udeležencev v obstoječih poklicnih pokojninskih načrtih, slabiti obvezne udeležbe delavcev v poklicnih pokojninskih načrtih, kjer taka obvezna udeležba obstaja, ali spodkopavati nacionalnih solidarnostnih mehanizmov. Izkušnje iz različnih držav so pokazale značilnosti zasnove, ki vplivajo na učinkovitost samodejnega članstva. Da bi spodbudili uporabo in zagotovili uspeh samodejnega članstva, se države članice spodbuja, naj se učijo iz teh dobrih praks in jih po potrebi prilagodijo razmeram v svoji državi.

(28) Za izboljšanje ustreznosti pokojnin in odpravo pokojninske vrzeli med različnimi skupinami prebivalstva, sektorji zaposlovanja in vrstami pogodb o zaposlitvi bi moralo biti prebivalstvo, upravičeno do samodejnega članstva, čim širše.

(29) Pretekle izkušnje so pokazale, da je samodejno članstvo učinkovitejše pri povečanju udeležbe v dodatnem pokojninskem zavarovanju, če njegovo izvajanje omogoča dovolj časa za razširjanje informacij, široko posvetovanje s socialnimi partnerji in deležniki, kot so finančni posredniki, ter za oblikovanje učinkovitih komunikacijskih kampanj za obveščanje javnosti. Sinergije s sistemi za sledenje pokojninam ter programi finančnega izobraževanja in ozaveščanja bi lahko izboljšale razumevanje potencialnih članov. Za zagotovitev učnih izkušenj in zmanjšanje bremena prilagajanja bi lahko države članice razmislile o postopnem samodejnem članstvu v več fazah, na primer s postopnim osredotočanjem na določene vrste delodajalcev in upravičenih oseb ali z omogočanjem postopnega zviševanja stopenj prispevkov. Začetek z razmeroma nizko stopnjo prispevka, ki se sčasoma postopoma zvišuje na raven, potrebno za doseganje cilja ustreznosti pokojnin, bi lahko pripomogel tudi k sprejetosti sistema in omejil število izstopov, zlasti v začetnih fazah izvajanja.

(30) Delodajalci, ki želijo ali morajo začeti s samodejnim članstvom, zlasti razmeroma manjši, se lahko soočajo z upravnimi in operativnimi izzivi pri vključevanju delavcev v obstoječe načrte dodatnega pokojninskega zavarovanja ali vzpostavljanju lastnih načrtov poklicnega pokojninskega zavarovanja. Države članice bi zato morale razmisliti o tem, da bi delodajalcem zagotovile upravno podporo, po potrebi v sodelovanju s socialnimi partnerji.

(31) Za delavce lahko udeležba v dodatnih pokojninskih shemah pomeni zmanjšanje njihovega trenutnega razpoložljivega dohodka v zameno za višji dohodek ob upokojitvi. To je lahko obremenjujoče, zlasti za zaposlene z nizkimi dohodki in mlajše delavce, kar lahko povzroči višje stopnje izstopa in nižje stopnje udeležbe med temi skupinami. Države članice bi morale razmisliti o ciljno usmerjenih davčnih spodbudah ali subvencijah, da bi tem skupinam omogočile dostopno udeležbo in obstanek v sistemih samodejnega članstva. Da bi bile te spodbude učinkovite, jih je treba podpreti s pregledno komunikacijo ter jasnimi in preprostimi postopki. Države članice bi lahko tudi na splošno razmislile o uvedbi davčnih spodbud za spodbujanje široke uporabe dodatnega pokojninskega zavarovanja, zlasti za zgoraj navedene skupine. Prav tako se jih močno spodbuja, naj vse davčne spodbude oblikujejo preudarno in stroškovno učinkovito, pri čemer naj upoštevajo njihove fiskalne posledice in njihov učinek na druga orodja, kot so varčevalni in naložbeni računi. Kadar se države članice odločijo ponuditi davčne in druge ugodnosti za spodbujanje uporabe produktov dodatnega pokojninskega zavarovanja, objavijo podrobne informacije o učinku davčnih odhodkov na prihodke v skladu s svojimi obveznostmi obveščanja iz člena 14 Direktive Sveta 2011/85/EU ([4]), kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta (EU) 2024/1265 ([5]).

(32) Struktura trga dela se znotraj držav članic in med njimi močno razlikuje. Pogodbe za nedoločen čas s polnim delovnim časom soobstajajo z atipičnimi pogodbami in samozaposlitvijo. Dohodek oseb v zadnjih dveh kategorijah zaposlitve se lahko sčasoma spreminja in je lahko pogosto prekinjen, kar pomeni, da morda ni primeren za redno prispevanje v pokojninski načrt. Da bi vsem ljudem omogočili, da dopolnijo svoje zakonsko določene pokojnine in izkoristijo mehanizme samodejnega članstva, bi morale države članice razmisliti o tem, da bi za ti dve kategoriji odobrile posebno obravnavo ali prilagojene ureditve, na primer večjo prožnost glede pogostosti in višine njihovih prispevkov v načrte dodatnega pokojninskega zavarovanja.

(33) Ker se vsem skupinam prebivalstva morda ne zdi prikladno ali ugodno, da bi se zavezale k plačevanju določenih prispevkov v dodatne pokojninske sheme, bi lahko izkoristile možnosti obdobja izstopa in ponovnega članstva. To bi jim omogočilo, da izstopijo iz sistemov samodejnega članstva oziroma se vanje ponovno vključijo pozneje. Ta možnost bi povečala sprejemanje sistema in zaupanje vanj. Države članice bi se lahko odločile za pogostost teh obdobij, da bi uravnotežile cilj čim večje udeležbe in stabilnosti sistema s ciljem zagotavljanja izbire. Državam članicam se priporoča, da določijo jasna merila za upravičenost ter dobro zasnovane možnosti izstopa in ponovnega članstva.

([4]) Direktiva Sveta 2011/85/EU z dne 8. novembra 2011 o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic (UL L 306, 23.11.2011, str. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([5]) Direktiva Sveta (EU) 2024/1265 z dne 29. aprila 2024 o spremembi Direktive 2011/85/EU o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic (UL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

(34) Nekateri ljudje morda nimajo informacij in finančnih spretnosti, potrebnih za sprejemanje odločitev o dolgoročnih naložbah. Prav tako imajo lahko težave pri izbiranju med različnimi možnostmi naložbenega profila, od katerih vsaka zagotavlja drugačno kombinacijo pričakovanega donosa in tveganja. Da bi se izognili preobremenitvi ljudi s preštevilnimi in prezapletenimi odločitvami v postopku samodejnega članstva, bi morale države članice ponuditi privzete rešitve skupaj z omejenim številom možnosti za elemente, kot so stopnje prispevkov, upravičeni naložbeni načrti ali produkti, naložbene strategije in ureditve izplačil, hkrati pa zagotoviti doseganje ustreznih ciljev glede pokojninskih prihodkov in ustreznosti pokojnin, saj izkušnje kažejo, da večina delavcev, ki so samodejno včlanjeni, običajno sprejme in upošteva privzete ponudbe.

(35) Zlasti kadar je treba izbirati med različnimi naložbenimi profili, bi glede na pomen pokojninskih prihodkov za socialno zaščito veliko ljudi raje izbralo konservativne naložbene profile, pogosto z neko obliko zaščite kapitala. Vendar je lahko taka zaščita kapitala, odvisno od njene zasnove, draga in omejuje morebitno povečanje vrednosti pokojninskih prihrankov v dolgih naložbenih obdobjih. Naložbene strategije, ki spremljajo življenjski cikel, ki spreminjajo dodelitev iz bolj tveganih naložb v bolj konservativne naložbe, ko se udeleženci približujo upokojitvi, zagotavljajo potencial za povečanje vrednosti, hkrati pa vključujejo vgrajeno zmanjševanje tveganja in lahko ustrezajo potrebam večine udeležencev. Državam članicam se priporoča, da te naložbene strategije obravnavajo kot glavno možnost za privzete načrte. Vendar bi morali imeti udeleženci tudi možnost, da med poklicno potjo izberejo druge možnosti ali preidejo na druge naložbene strategije.

(36) Za izboljšanje ustreznosti pokojnin in ob upoštevanju različnih časovnih obdobij na poklicni poti ali v življenju osebe, ko je ta morda vključena v načrte dodatnega pokojninskega zavarovanja ali se vanje ponovno vključi, bi bilo treba takšnim osebam dati možnost, da minimalne prispevke dopolnijo s prostovoljnimi plačili.

(37) Okolje produktov dodatnega pokojninskega zavarovanja in drugih oblik pokojninskega varčevanja se po EU zelo razlikuje in presega pokojninske načrte poklicnega zavarovanja, ki jih upravljajo institucije za poklicno pokojninsko zavarovanje, ki so regulirane na ravni EU. V več državah članicah imajo pokojninski načrti na delovnem mestu tudi obliko zavarovalnih in osebnih pokojninskih produktov, v nekaj državah članicah pa so nekatere čezmejne družbe svojim delavcem zagotovile pokojninski načrt z vseevropskim osebnim pokojninskim produktom (PEPP). Vsi takšni načrti vključujejo skupne prispevke delodajalcev in delavcev. Države članice bi morale zagotoviti, da lahko vsaka rešitev, izbrana kot upravičena do samodejnega članstva, dolgoročno ustvari koristi za varčevalce. V ta namen je priporočljivo, da države članice pokojninske produkte, ki so upravičeni do samodejnega članstva, izberejo na podlagi njihovega potenciala za doseganje želenih ciljev politike, po potrebi v posvetovanju s socialnimi partnerji in zainteresiranimi ponudniki. Poleg tega bi morale države članice pri dodeljevanju davčnih spodbud in/ali subvencij delodajalcem in delavcem zagotoviti enake davčne spodbude in subvencije za vse primerljive produkte. Države članice bi morale odpraviti davčne in druge nacionalne ovire, da bi olajšale čezmejno vlaganje in delovanje pokojninskih skladov, s čimer bi spodbujale večje povezovanje pokojninskega trga EU, da bi se bolje odražala razsežnost enotnega trga.

(38) Da bi bilo kritje čim večje, bi morali biti privzeti načrti odprti za vse delavce in samozaposlene osebe, vključno s tistimi, ki delajo v gospodarskih sektorjih ali kategorijah, ki niso zajeti v pokojninskih načrtih poklicnega zavarovanja, vzpostavljenih na podlagi sporazumov med socialnimi partnerji. Delavci lahko na svoji poklicni poti zamenjajo delovna mesta, prehajajo med gospodarskimi sektorji ali čez mejo ali delajo na podlagi različnih vrst pogodb, ki morda niso zajete v dodatnem pokojninskem načrtu. Države članice bi morale razmisliti, ali bi morali ti posamezniki še naprej prispevati v pokojninski načrt, v katerega so bili predhodno vključeni, ali pa bi se morali vključiti v privzeti pokojninski načrt ali v kateri koli drug upravičen pokojninski produkt po lastni izbiri. V slednjem primeru bi morale države članice preučiti, ali bi morali imeti delavci pravico do prenosa pokojninskih pravic v nov načrt, in če se odločijo za to možnost, pod kakšnimi pogoji.

(39) Države članice bi morale redno ocenjevati, kako dobro deluje okvir za samodejno članstvo, in vzpostaviti ustrezen nadzorni mehanizem za upravičene produkte ali nosilce in njihove ponudnike. Nadzorniki bi morali imeti zmogljivosti za spremljanje uspešnosti zadevnih nosilcev pokojninskega varčevanja ter pooblastila za posredovanje, kadar je to potrebno in v zgodnji fazi, da se zagotovi, da so načrti dodatnega pokojninskega zavarovanja učinkoviti pri izboljšanju pokojninskih prihodkov in da se pravice udeležencev skozi čas ohranjajo. Učinkovit nadzor lahko poveča zaupanje v sistem in zmanjša izstope iz njega.

(40) Nekatere države so delodajalcem naložile, da morajo svoje delavce samodejno vključiti v pokojninsko shemo. Nekatere države, ki so uvedle ta ukrep, so ustanovile javni organ, ki je odgovoren za upravljanje pokojninskih prihrankov in ima določeno vlogo pri njihovem vlaganju. Ti ukrepi lahko znatno spodbudijo udeležbo. Države članice bi morale oceniti, ali izpolnjujejo potrebne pogoje za učinkovito izvajanje takšnih ukrepov.

(41) To priporočilo ne vpliva na pristojnosti držav članic glede organizacije in oblikovanja njihovih nacionalnih pokojninskih sistemov. To priporočilo ne omejuje avtonomije socialnih partnerjev, kadar so odgovorni za vzpostavitev in upravljanje pokojninskih načrtov. Zato to priporočilo ne bi smelo vplivati na nacionalno socialno in delovno pravo o organizaciji pokojninskih sistemov in sistemov kolektivnih pogajanj –

SPREJELA NASLEDNJE PRIPOROČILO:

Člen 1

Predmet urejanja

(1) To priporočilo se nanaša na izboljšanje pokojninskih sistemov z razvojem sistemov za sledenje pokojninam za posameznike in informativnih strani za pokojnine ter izvajanjem samodejnega članstva v načrtih dodatnega pokojninskega zavarovanja. Zajema ukrepe za podporo posameznikom pri sprejemanju informiranih odločitev pri načrtovanju pokojninskega varčevanja ter za podporo državam članicam pri sprejemanju informiranih odločitev o ustreznosti in vzdržnosti pokojnin. Določa tudi ukrepe za povečanje ustreznosti in vzdržnosti pokojnin z večjo udeležbo v načrtih dodatnega pokojninskega zavarovanja.

(2) To priporočilo ne vpliva na pravico držav članic, da določijo temeljna načela svojih sistemov socialne zaščite, vključno s pokojninskimi sistemi, ter na različne oblike nacionalnih praks na področju odnosov med delodajalci in delojemalci in socialnega dialoga.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tem priporočilu se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

(1) zakonsko določene pokojnine so pokojninski načrti, ki temeljijo na zakonodaji in jih upravlja sektor država;

(2) dodatne pokojnine pomenijo pokojninske načrte poklicnega in osebnega pokojninskega zavarovanja, ki na splošno zagotavljajo dodatne pokojninske prihodke poleg zakonsko določenih pokojnin;

(3) poklicne pokojnine so kolektivni pokojninski načrti, ki so povezani z delovnim razmerjem, običajno na podlagi pogodb med delodajalci in delojemalci, ali s poklicno dejavnostjo;

(4) pokojninski načrti osebnega pokojninskega zavarovanja so nosilci pokojninskega varčevanja, ki običajno temeljijo na pogodbi med posameznim varčevalcem in ponudnikom finančnih storitev z izrecnim ciljem zagotavljanja dohodka po upokojitvi;

(5) sistem za sledenje pokojninam je digitalno orodje, običajno varen spletni portal ali mobilna aplikacija, ki posameznikom zagotavlja pregled nad njihovimi individualnimi pridobljenimi pokojninskimi pravicami in projekcijami prihodnjih prejemkov v pokojninskih načrtih, katerih član ali upravičenec je posameznik;

(6) informativne strani za pokojnine državam članicam zagotavljajo celovit pregled njihovih pokojninskih sistemov, ki zajema kazalnike o sedanjih in prihodnjih pokojninskih pravicah na skupni ravni države članice in za vse vire pokojninskih prihodkov, zlasti zakonsko določene, poklicne in osebne pokojnine, da bi lahko opredelile vrzeli v ustreznosti in vzdržnosti pokojnin;

(7) samodejno članstvo pomeni, da so osebe samodejno vključene v dodatne pokojninske načrte in imajo možnost, da v določenih rokih iz njih izstopijo;

(8) ustreznost pokojnin se nanaša na cilje zagotavljanja, da pokojninski sistemi (i) varujejo starejše pred revščino; (ii) ohranjajo ravni dohodka ob upokojitvi, (iii) omogočajo ljudem, da v pokoju preživijo razumen delež življenja. dodatne pokojnine prispevajo predvsem k drugemu cilju, tj. ohranjanju dohodka.

Člen 3

Prilagoditev nacionalnim razmeram

Državam članicam se priporoča, ne da bi to vplivalo na obstoječe prakse v odnosih med delodajalci in delojemalci in na področju socialnega dialoga ali na pristojnosti držav članic, da organizirajo in oblikujejo svoje nacionalne pokojninske sisteme, da pri izvajanju ukrepov iz tega priporočila v skladu z uveljavljeno nacionalno prakso in strukturo nacionalnega pokojninskega sistema po potrebi vključijo socialne partnerje in ustrezne deležnike, kot so ponudniki pokojnin in organizacije, ki zastopajo upravičence, ter se z njimi posvetujejo. Države članice se tudi spodbuja, naj se učijo iz dobrih praks, ki se uporabljajo v drugih državah članicah, in te prakse po potrebi prilagodijo nacionalnim razmeram.

POGLAVJE I

ORODJA ZA SPREMLJANJE POKOJNIN

ODDELEK I

Sledenje pokojninam

Člen 4

Vzpostavitev celovitega sistema za sledenje pokojninam

(1) Evropska komisija priporoča, da države članice vzpostavijo sistem za sledenje pokojninam. Sistem za sledenje pokojninam bi morala biti enotna vsedržavna storitev, ki bi bila brezplačno dostopna vsem posameznikom in bi jim zagotavljala pregled nad njihovimi individualno pridobljenimi pokojninskimi pravicami v različnih načrtih, v katere so ali so bili vključeni. Sistem za sledenje pokojninam bi moral, kakor je ustrezno, zajemati zakonsko določene pokojnine, poklicne pokojninske načrte in osebne pokojninske produkte, po potrebi s postopno razširitvijo njenega področja uporabe. Poleg tega bi moral sistem posameznikom zagotoviti projekcije morebitnih prihodnjih pokojninskih prihodkov iz vseh njihovih pokojninskih načrtov, da bi se jim omogočilo finančno načrtovanje.

(2) Vmesnik sistema za sledenje pokojninam bi moral biti uporabniku prijazen. Upoštevati bi moral potrebe različnih starostnih skupin in navajati jasne in razumljive informacije, prilagojene potrebam povprečnega uporabnika. Države članice bi morale razmisliti o uporabi večslojnega vmesnika, v katerem bi bile najprej prikazane najbolj bistvene informacije o pokojninskih pravicah in enostavne projekcije prihodnjih prejemkov, podrobnejše informacije pa bi bile na voljo na zahtevo. Podrobnejše informacije bi lahko na primer vključevale različne scenarije projekcij na podlagi predpostavk o poklicni poti. Poleg tega bi morale države članice izvajati redno uporabniško testiranje, da bi izpopolnile uporabniško izkušnjo.

(3) Države članice bi morale upoštevati različne ravni digitalnih spretnosti med različnimi skupinami prebivalstva. Po potrebi bi morale zagotoviti dopolnilne nedigitalne informacije in osebne storitve, s čimer bi omogočile dostop do osnovnih informacij o pokojninah tistim, ki ne uporabljajo digitalnih orodij, vključno z invalidi, za katere morajo biti izpolnjene zahteve glede dostopnosti. To bi se lahko izvedlo na primer s telefonsko podporo, pošto ali fizičnim srečanjem.

Člen 5

Upravljanje in financiranje

(1) Države članice bi morale vzpostaviti jasno strukturo upravljanja sistema za sledenje pokojninam, ki temelji na načelih neprofitnega delovanja, neodvisnosti, verodostojnosti in preglednosti, kar bi bilo mogoče doseči na primer z javnim subjektom ali javno-zasebnim partnerstvom.

(2) Države članice bi morale v sodelovanju s pokojninskim sektorjem / deležniki / ponudniki, kakor je ustrezno, zagotoviti vzdržno financiranje za vzpostavitev in tekoče delovanje storitve za sledenje pokojninam.

Člen 6

Varnost in interoperabilnost podatkov

(1) Države članice bi morale določiti model izmenjave podatkov, ki naj se uporabi za njihove nacionalne storitve za sledenje pokojninam. Vzpostaviti bi morale obvezen in celovit okvir za varnost in zasebnost, da se zagotovi varna, edinstvena in uporabniku prijazna metoda digitalne identifikacije za avtentikacijo uporabnikov ter visoka raven varstva osebnih podatkov državljanov.

(2) Države članice bi morale pri oblikovanju svojih nacionalnih storitev za sledenje pokojninam zagotoviti, da sta njihova tehnična infrastruktura in pravni okvir, vključno glede souporabe podatkov, združljiva s prihodnjo povezavo z evropsko storitvijo za sledenje pokojninam, s čimer bi podprle čezmejno mobilnost delovne sile v EU in čezmejno izmenjavo podatkov/informacij o pokojninah posameznikov. V ta namen bi se morale države članice zgledovati po dobrih praksah in izkušnjah obstoječih članic evropske storitve za sledenje pokojninam.

ODDELEK II

Informativne strani za pokojnine

Člen 7

Vzpostavitev celovitih informativnih strani za pokojnine

(1) Državam članicam se priporoča, da vzpostavijo celovite nacionalne informativne strani za pokojnine za sistematično spremljanje splošne ustreznosti in vzdržnosti večstebrnih pokojninskih sistemov ter pokojninskih vrzeli skozi čas. V ta namen bi morale države članice zbirati in objavljati zbirne podatke o prispevku javnih in dodatnih pokojnin k ustreznosti pokojninskih prihodkov in vzdržnosti pokojninskega sistema.

(2) Državam članicam se priporoča, da uporabijo podatke, ki se že sporočajo javnim organom, kot so redna informativna poročila pokojninskih skladov nadzornikom ali statističnim uradom, uporabijo sinergije s sistemi za sledenje pokojninam in poskrbijo za sorazmernost pri izbiri podatkov, kadar želijo zapolniti podatkovne vrzeli in izboljšati točnost.

(3) Države članice bi morale pri zbiranju ustreznih informacij zagotoviti, da se ohranita zaupnost nadzorniških podatkov in varstvo osebnih podatkov udeležencev v načrtih dodatnega pokojninskega zavarovanja.

(4) Države članice se spodbuja k izmenjavi praks z drugimi državami članicami in Evropsko komisijo, da bi opredelile ustrezne razsežnosti in načine za pridobivanje informacij brez ustvarjanja nepotrebnega bremena poročanja.

Člen 8

Kazalniki informativnih strani

(1) Državam članicam se priporoča, da zbirajo informacije o številu članov načrtov dodatnega pokojninskega zavarovanja, o njihovih prispevkih in pridobljenih pravicah, razčlenjenih po načrtih/produktih z vnaprej določenimi prispevki in načrtih/produktih z vnaprej določenimi prejemki, o obveznostih in sredstvih, povezanih s pokojninskimi načrti, o njihovih naložbenih donosih, o stroških in dajatvah, o prispevkih in prejemkih za te nosilce skupaj ter glede na vrsto pokojnine.

(2) Državam članicam se priporoča, da opredelijo ustrezne statistične podatke o pokojninah, ki lahko pomagajo spremljati tveganja revščine po demografskih skupinah, spremembe porazdelitve dohodka po starostnih skupinah in kategorijah spolov, spremembe dejanske upokojitvene starosti po dohodkovnih razredih ter fiskalne stroške davčnih spodbud in subvencij, povezanih s pokojninami.

(3) Da bi prispevale k oceni in pregledu obstoječih okvirov in morebitnih načrtovanih ukrepov politike, so države članice pozvane, naj pripravijo projekcije metrik ustreznosti in vzdržnosti pokojnin v razumnem prihodnjem obdobju.

Člen 9

Izmenjava podatkov z Evropsko komisijo

(1) Državam članicam se priporoča, da Evropski komisiji sporočijo statistične podatke o pokojninah v zbirni obliki. Evropska komisija države članice spodbuja, da sodelujejo z njo pri oblikovanju skupnih metodologij, da se zagotovi primerljivost teh zbirnih podatkov.

(2) Evropska komisija vsem državam članicam priporoča, naj za poročilo Evropske komisije in Odbora za ekonomsko politiko o staranju prebivalstva predložijo projekcije prispevkov in odhodkov za poklicne in zasebne osebne pokojnine ter za poročilo Evropske komisije in Odbora za socialno zaščito o ustrezni socialni zaščiti v starosti podatke o prispevku poklicnih in osebnih pokojnin k pokojninskim prihodkom, pri čemer naj uporabijo skupno dogovorjene opredelitve, metodologije in ekonomske predpostavke.

POGLAVJE II

SAMODEJNO ČLANSTVO

Člen 10

Omogočanje samodejnega članstva

(1) Države članice bi morale omogočiti in spodbujati uvedbo samodejnega članstva v načrtih dodatnega pokojninskega zavarovanja v skladu z nacionalnimi okoliščinami, pri tem pa spoštovati vlogo in avtonomijo socialnih partnerjev.

(2) Samodejno članstvo bi bilo treba uvesti tako, da se ohrani celovitost dobro delujočih javnih načrtov pokojninskega zavarovanja ali načrtov dodatnega pokojninskega zavarovanja. Samodejno članstvo ne bi smelo postavljati v slabši položaj udeležencev v obstoječih pokojninskih načrtih poklicnega zavarovanja, slabiti obvezne udeležbe delavcev v poklicnih pokojninskih načrtih, kjer taka obvezna udeležba obstaja, ali spodkopavati nacionalnih solidarnostnih mehanizmov.

(3) Omogočitvene ukrepe, kot je oblikovanje pravne podlage v nacionalnem pravu, bi morali spremljati ukrepi, ki določajo, kdo je upravičen do članstva, kdo lahko začne postopek sprejema v članstvo in katera vrsta pokojninskega sklada ali pokojninskega produkta se lahko uporabi, kot so obstoječi in – pod določenimi pogoji – novi pokojninski načrti poklicnega zavarovanja, razpoložljivi osebni pokojninski produkti in vseevropski osebni pokojninski produkti.

(4) Države članice bi morale uvesti tudi zaščitne ukrepe, ki zagotavljajo, da načrti dodatnega pokojninskega zavarovanja lahko – in tudi dejansko – dolgoročno ustvarjajo prejemke za varčevalce. V ta namen bi morale nadzorovati subjekte ali ponudnike pokojninskih produktov, nadzornikom pa zagotoviti zmogljivost in pristojnosti za spremljanje stroškovne učinkovitosti ustreznih načrtov dodatnega pokojninskega zavarovanja ter po potrebi posredovati za zagotovitev te stroškovne učinkovitosti.

Člen 11

Uporaba dobrih praks pri samodejnem članstvu

(1) Državam članicam se priporoča, da v fazi uvajanja uporabijo dobre prakse. Dobre prakse vključujejo obsežno posvetovanje s socialnimi partnerji in ustreznimi deležniki, učinkovite informacijske kampanje in stalne ukrepe za preglednost. Države članice lahko razmislijo tudi o postopnem uvajanju samodejnega članstva v več fazah, na primer s postopnim osredotočanjem na določene vrste delodajalcev in upravičenih posameznikov ali z začetno uvedbo nižjih stopenj prispevkov, ki bi se nato zvišale, s čimer bi lahko posameznik znatno prispeval k svojim pokojninskim prihodkom, ne da bi bila pri tem ogrožena cenovna dostopnost članstva.

(2) Državam članicam se priporoča, da poskrbijo za dobro zasnovane možnosti izstopa in ponovnega članstva, pri čemer naj njuno pogostost določijo tako, da se uravnotežita cilja čim večje udeležbe v sistemu in njegove stabilnosti ter omogočanja izbire posameznikov.

(3) Da bi se izognili preobremenitvi ljudi s številnimi in zapletenimi odločitvami v postopku samodejnega članstva, bi morale države članice kot dobro prakso zagotoviti omejeno število možnosti za elemente, kot so stopnja prispevkov, upravičeni naložbeni načrti ali produkti, naložbene strategije in ureditve izplačil. Članom in po potrebi delodajalcem bi bilo treba omogočiti, da minimalne prispevke dopolnijo z dodatnimi. Pri možnostih v zvezi z naložbenimi strategijami bi bilo treba poskrbeti za različne poglede na tveganje, da se posamezniki ne bi odločili za izstop, ker se jim zdi privzeta možnost preveč tvegana ali preveč konservativna, posameznikom, ki so pripravljeni sprejeti nekatera tveganja, pa se ponudijo možnosti, da ta tveganja prevzamejo. Strategije, ki spremljajo življenjski cikel, bi se lahko spodbujale kot dobra praksa, da bi se poskrbelo za spreminjajočo se izpostavljenost tveganju v dobi varčevanja. Ureditve izplačil bi v idealnem primeru vključevale možnosti, pri katerih bi lahko varčevalci izbirali med prejemanjem doživljenjske rente, enkratnim izplačilom privarčevanih sredstev ali kombinacijami obojega, ne da bi to vplivalo na obstoječe nacionalne določbe.

(4) Države članice bi morale zagotoviti, da imajo ljudje na voljo privzete možnosti, ki se uporabljajo, če udeleženci ne morejo ali nočejo sprejeti odločitve. Privzete možnosti bi morale biti jasne in zasnovane tako, da bi za največjo skupino udeležencev zagotavljale dolgoročno stabilnost in bi bile zanje primerne, hkrati pa bi pozneje zagotavljale ustrezne pokojninske prihodke. Države članice bi lahko razmislile o spodbujanju strategij, ki spremljajo življenjski cikel, kot o privzeti možnosti za naložbeno strukturo.

(5) Države članice so pozvane, naj zagotovijo širok in vključujoč dostop do samodejnega članstva. Samodejno članstvo bi moralo biti primerno za različne vzorce poklicnih poti, vključevati pravično obravnavo prekinitev poklicne dejavnosti, s čimer bi se zagotovile enake možnosti za moške in ženske, ter koristiti ljudem na različnih stopnjah njihove poklicne poti. Države članice bi morale razmisliti o sprejemu dobrih praks, kot so pavšalne subvencije, da bi podprle cenovno dostopnost za ljudi z nizkimi dohodki, davčne spodbude za spodbudo široke uporabe, pokojninski dobropisi za oskrbo, s čimer bi pripomogle k zapolnitvi pokojninske vrzeli po spolu, možnosti za dodatne prispevke, prožnost pri stopnjah prispevkov ali prekinitvah za ljudi z atipičnimi pogodbami o zaposlitvi in oskrbovalce ter ustrezni pogoji za zgodnji odstop zaradi individualnih potreb.

Člen 12

Posebne določbe za samodejno članstvo v okviru zaposlitve

(1) Državam članicam se priporoča, da določijo merila za upravičenost delavcev, ki spodbujajo široko pokritost in omogočajo zgodnji začetek, hkrati pa podpirajo cenovno dostopnost.

(2) Državam članicam se priporoča, naj uvedejo spodbude za delodajalce in upravno podporo v fazi izvajanja, da bi olajšale vstop delavcev v članstvo.

(3) Države članice bi morale uvesti pravila o prenosljivosti pravic delavcev, ki so bili samodejno včlanjeni, da bi ti delavci lahko še naprej uživali koristi svoje udeležbe pri menjavi zaposlitve ali prenehanju dela. Države članice bi se morale izogibati temu, da bi vsaka sprememba zaposlitve vodila v članstvo v dodatnem načrtu, saj bi to povzročilo razdrobljenost pokojninskih pravic. To bi bilo najbolje doseči tako, da bi delavci še naprej plačevali prispevke v prejšnje načrte ali imeli možnost prenesti pridobljene pravice v nov pokojninski načrt poklicnega zavarovanja.

(4) Države članice bi morale samozaposlenim osebam in osebam z nestandardnimi pogodbami o zaposlitvi omogočiti, da se odločijo za vstop v obstoječe načrte, ki so na voljo zaposlenim s standardnimi pogodbami, ali poskrbeti za možnost vzpostavitve ločenih načrtov, prilagojenih njihovim posebnim potrebam. Take možnosti bi bilo treba predvideti že v fazi zasnove samodejnega članstva in bi morale omogočati večjo prožnost za samozaposlene osebe in osebe z nestandardnimi pogodbami o zaposlitvi v primerjavi z osebami s standardnimi pogodbami o zaposlitvi.

(5) Države članice bi morale razmisliti o tem, kako upravljati svoj sistem samodejnega članstva, in sicer bodisi prek javnega organa, ki zagotavlja centralizirano upravno ali organizacijsko podporo, bodisi z bolj decentraliziranim modelom, pri katerem socialni partnerji, poklicne organizacije ali zasebni ponudniki pokojninske načrte prilagajajo potrebam udeležencev.

(6) Države članice so tudi pozvane, naj preučijo, ali bi bila obveznost delodajalcev, da včlanijo svoje delavce, primerna za njihov nacionalni okvir.

Člen 13

Davčne in druge spodbude

(1) Države članice se spodbuja, naj uvedejo davčne in druge spodbude za spodbujanje uporabe produktov dodatnega pokojninskega zavarovanja, pri tem pa ustrezno upoštevajo njihove fiskalne posledice. Te davčne spodbude bi morale biti zasnovane tako, da posameznikov v obstoječih pokojninskih načrtih poklicnega zavarovanja ali pokojninskih načrtih osebnega pokojninskega zavarovanja, vključno z načrti, ki jih financirajo socialni partnerji, ne postavljajo v slabši položaj.

(2) Države članice bi morale zagotoviti, da so ljudje še naprej upravičeni do davčnih spodbud, ki so na voljo za spodbujanje uporabe produktov dodatnega pokojninskega zavarovanja, tudi po prehodu na delovno mesto ali preselitvi čez mejo.

(3) Takšne davčne spodbude bi lahko:

(a) ljudem omogočile, da od svojega obdavčljivega dohodka odbijejo prispevek k upravičenemu pokojninskemu produktu do najvišje letne odbitne zgornje meje;

(b) delodajalcem omogočile, da od svojega obdavčljivega dohodka odbijejo prispevke za svoje delojemalce k upravičenim pokojninskim produktom do najvišje letne odbitne zgornje meje.

(4) Države članice bi morale zagotoviti enako davčno obravnavo za vse produkte dodatnega pokojninskega zavarovanja, za katere menijo, da so upravičeni do samodejnega članstva.

POGLAVJE III

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 14

Spremljanje in poročanje

(1) Države članice se spodbuja k izmenjavi izkušenj in dobrih praks v zvezi z ukrepi iz tega priporočila. Lahko bi se na primer organizirale razprave o: skupnih izzivih; izkušnjah z uvedbo samodejnega članstva; tem, kako zagotoviti usklajen pristop k prihodnji povezljivosti nacionalnih sistemov za sledenje pokojninam z evropsko storitvijo za sledenje pokojninam ter kakšni bi bili lahko najboljši ukrepi, da bi se pridobili celoviti podatki, ki zajemajo vse pokojninske stebre, da se zagotovi primerljiv pregled ustreznosti in vzdržnosti pokojnin po vsej EU.

(2) Države članice se spodbuja, naj redno ocenjujejo učinkovitost ukrepov iz tega priporočila pri povečanju udeležbe v načrtih dodatnega pokojninskega zavarovanja in preglednosti pokojnin.

(3) Države članice se spodbuja, naj redno poročajo o ukrepih, sprejetih za izvajanje tega priporočila, prek postopkov spremljanja, povezanih z unijo prihrankov in naložb, okvirom Euroskupine za spremljanje nacionalnih reform in izmenjavo dobrih praks, evropskim semestrom in evropskim stebrom socialnih pravic.

(4) Evropska komisija bo izvajanje spremljala tudi v okviru vmesnega pregleda strategije za unijo prihrankov in naložb, ki bo objavljen leta 2027.

Člen 15

Naslovniki

To priporočilo je naslovljeno na države članice.

V Bruslju, 20. novembra 2025

Za Komisijo
Maria Luís ALBUQUERQUE
članica Komisije